

(/)

🏠 (/)

> Sport, idræt, krop (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Monumenter

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/sejren-paa-wembley>)

Monumenter

Kategori: *Anmeldelser*

Visninger: 344

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/monumenter)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/monumenter](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/monumenter)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/monumenter)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/monumenter](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/monumenter)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/monumenter&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/monumenter&title=)

[sygdom/monumenter&title=](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/monumenter&title=))

Tonny Vorm

Monumenter. Cykelsportens fem største klassikere

Lindhardt og Ringhof. 302 sider. 329,95 kr.

Af Poul Porskær Poulsen, *historie-online.dk*

I cykelsporten har man de store tre ugers etapeløb i Frankrig, Italien og Spanien. Dertil en lang række mindre etapeløb som regel af en varighed på en uges tid. Og så er der alle endagsløbene, især i foråret, klassikerne og semiklassikerne – og nogle er så fine og ophøjede, at de kaldes for monumenter. Dem er der fem af – to i Italien, hhv. i foråret og efteråret, og imellem dem er de belgiske – hhv. en flamsk og en vallonsk – og endelig er der det franske brostensløb Paris-Roubaix, det løb der måske nok giver anledning til de mest dramatiske – episke – tv-billeder.

I disse løb konkurrerer sportens største stjerner om hæder og ære, og sejre kan give anledning til evig berømmelse. Og det er alt det, denne bog handler om. Tonny Vorm gennemgår de fem endagsløb – og han har selv været til stede ved løbene – og vi får masser af gode historier fra løbenes historie.

Årets første monument er *Milano-Sanremo*, der blev kørt første gang den 14. april 1907. Det er et langt, enerverende løb på næsten 300 km. Og som seer skal man virkelig væbne sig med tålmodighed – man kan godt tillade sig at kalde løbet for ret kedsommeligt indtil den sidste time, når stigningerne Poggio og Cipressa skiller fårene fra bukkene.

Den største forhindring i begyndelsen var Turchinopasset. Her tvang en frygtelig snestorm i 1910 den senere vinder Eugéne Christophe til at søge ind til en bondefamilie for at få varmen – og det tog næsten 15 timer at gennemføre løbet. Blot syv af 63 startende gennemførte – og tre af disse blev endog diskvalificeret. En række af de italienske campionissimi indlagde sig hæder ved at vinde Milano-Sanremo: Girardenga (vandt Milano-Sanremo seks gange) og Binda i 1920'erne og 30'erne. I 1930'erne også Gino Bartali, og Fausto Coppis sejr i 1946 blev set som værende af stor symbolsk betydning efter krigen og efterkrigsperiodens problemer – og Milano-Sanremo vandt sin egentlige berømmelse. Årene derefter blev vidne til rivaliseringen mellem Bartali og Coppi.

Eddi Merckx' første sejr indtraf i 1966 – i alt vandt fænomenet Milano-Sanremo syv gange.

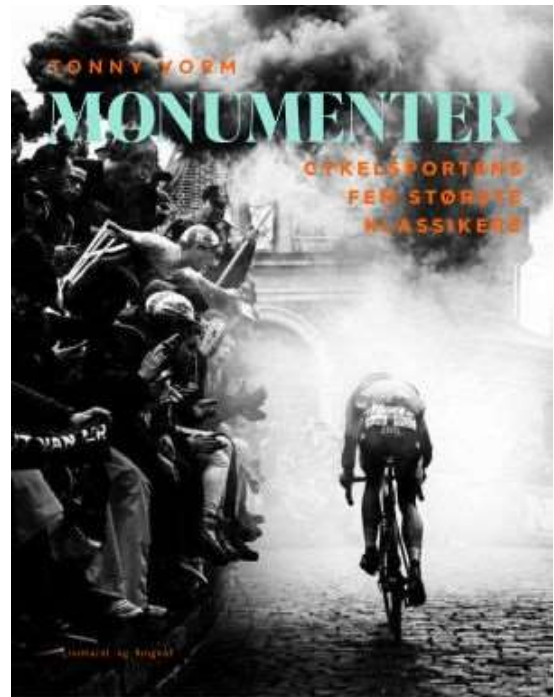
"Splitsekunder og små faktorer afgør ofte en sejr i cykelsporten, men det gælder i særlig grad den italienske forårsklassiker, der atter (I 2022, hvor Mohoric vandt efter en vild nedkørsel, anm) rullede sig ud som en velturneret thriller, hvor alt eksploderede til sidst." (side 53)

Flandern Rundt blev etableret af den flamsksprogede avis Sportwereld, og første løb var 25. maj 1913. Det må fra begyndelsen betegnes som et meget nationalistisk løb, flamsk stolthed som modstand mod det franske. Cykling var meget stort blandt flamske arbejdere og bønder. Og det er det stadig.

Helt frem til 1949 blev løbet hver gang vundet af en belgier, undtagen 1923, hvor schweizeren Heiri Suter vandt. Karakteristisk er de stejle, ofte brostensbelagte "mure" – Tiegemberg, Oude Kwarentmont, Valkenberg, Muur van Geraardsbergen m.fl.

To gange Rik – van Stenbergen og van Looy – hver to Ronde-sejre. Van Looy den eneste der vandt de syv stor endagsklassikere. Ikke engang Merckx har gjort det. Netop Merckx mente flamlænderne ikke var stærk nok til Ronde. Bl.a. fordi han var fransktalende fra Bruxelles. Men det modbeviste han i 1969, hvor han i meget dårligt vejr kom til mål fem et halvt minut foran nr. 2, Felice Gimondi.

En anden stor rytter var Johan Museeuw, der deltog 17 år i træk, vandt tre gange, nr. 2 tre gange, nr. 3 to gange. To danskere har vundet løbet. Rolf Sørensen havde seks topti-placeringer og sejr i 1997. I 2021 var det Kasper Asgren, der løb med sejren.

"Der var huller i vejen, mudder og støv overalt, og så de her brosten! Rytterne væltede og styrtede, rendte rundt med deres cykel på skulderen eller bar den. Der var støj og kroppe overalt. Jeg kan bedst beskrive det som organiseret anarki." Sådan sagde Bradley Wiggins efter sin Paris-Roubaix debut i 1993.

Vi kender *Paris-Roubaix* fra fjernsynet. Det er et af de løb, hvor man har lyst til at blive siddende i flere timer og se, hvad der måtte ske på de glatte brosten. Det er noget, man nødtigt vil gå glip af!

Løbet blev kørt første gang i 1896. 51 ryttere stillede til start den 19. april tæt på Triumfbuen i Paris. Mange styrtede, blev generet af hunde, fåreflokke og andre cyklister. Joseph Fischer vandt foran danskfødte Charles Meyer med tiden ni timer og 17 minutter.

1919 var et specielt år, hvor løbet blev kørt på verdenskrigens slagmark – vejene var næsten ikke eksisterende, rytterne udasede.

Specielt belgiere har vundet ofte. Roger de Vlaeminck og Tom Boonen hver fire gange. Massevis af gode historier og store vindere. Det må man selv læse.

Liège-Bastogne-Liège er det ældste af monumenterne. Løbet blev kørt første gang i 1892, men nogle år blev dog sprunget over – og det var først efter 2. verdenskrig, at den rigtig blev regnet for mere end en semi-klassiker.

"...klassikernes dronning, den vanskeligste, mest krævende af dem, den mest prestigefulde sammen med Paris-Roubaix," skriver Cyrille Guimard i sin selvbiografi.

Vi er i det fransktalende Valonien, i Ardennerne. Længe en belgisk affære med en hård, kuperet rute, som vindes af den stærkeste – ikke så mange tilfældigheder som de øvrige klassikere

Store vindere som Merckx (fem sejre), Hinault, Moreno Argentin (fire sejre), Valverde (fire sejre).

Rolf Sørensen vandt i 1993 og Jakob Fuglsang i 2019.

Lombardiet Rundt har mange og stejle stigninger – og betegnes af nogle som det hårdeste monument. Henvender sig især til alsidige etapeløbsryttere. Og det køres i efteråret.

Den 12. november 1905 stillede 53 ryttere til start. De måtte døje med meget dårlige veje. I det hele taget var der meget kaos de første år, med vilde styrt, ureglementeret kørsel og slagsmål. Vigtig blev Ghisallo-stigningen, der blev kørt første gang i 1919. Løbet domineret af italienere – Girardengo, Alfredo Binda, Bartali, Coppi.

Med forbedrede veje blev løbet så nemt, at det resulterede i massespurter, og det var ikke meningen, så nye skræppe stigninger fundet. En ny rivalisering opstod mellem Merckx og Gimondi. Mange historier om favorisering af italienske ryttere både i Giroen og Lombardiet. Mange ruteændringer i 80'erne og 90'erne. Og nævnes bør naturligvis Fuglsangs sejr i 2020.

Tonny Vorm slutter med at konstatere, at skønt der er alle mulige cykelløb alle mulige steder, så træder de fem europæiske klassikere mere tydeligt frem end nogensinde. *"Løbene køres stort set gennem de samme landskaber på samme dato hvert år og afspejler for så vidt cyklingens sjæl, det regelmæssige cirkulære tråd, der bringer rytteren fremad fra start til mål, fra forårets spæde solstrejf til efterårets løvfald."* (s. 262)

Bogen afsluttes naturligvis med statistik for de fem løb samt litteraturliste. Og man overbevises om endnu engang, at cykelsporten giver mange spektakulære og flotte fotografiske muligheder. I det hele taget en flot bog.

Tonny Vorm har skrevet en dansk klassiker om de fem store endags cykelløb, som vi andre ved TV-skærmen så kan få endnu mere ud af. Her er de mange smukke beretninger om rivaliseringer mellem sportens store navne, de gode – ofte barokke – historier fra de fem plus en hel del andre løb, heriblandt ikke mindst Tour de France og Giro d'Italia, fortællinger om cykelsportens navne helt fra 1890'erne til i dag. Det er absolut underholdende læsning, som kun kan anbefales alle elskere af pedalatleternes kamp på landeveje, bjergtoppe, gennem regn, sne og smeltende sol, og hvad man ellers finder på.

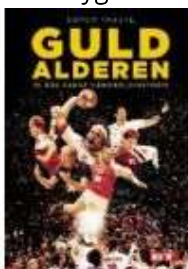
← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/sejren-paa-wembley>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

DANSK FODBOLDS SANDE GULDALDER

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/dansk-fodbolds-sande-guldalder>)

**GULDALDEREN - 25 ÅRS
DANSK HÅNDBOLDHISTORIE**

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/guldalderen-25-aars-dansk-haandboldhistorie>)

FOLK

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sport-idraet-krop-sundhed-sygdom/folk>)

Sønderjyderne og Den Store Krig

Den 27. april 2023 åbner Museum Sønderjylland på Sønderborg Slot en stor særudstilling om sønderjyderne og Den Store Krig (Første Verdenskrig) 1914-1918.

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/udstillinger-3-3/soenderjyderne-og-den-store-krig>)

Museumsnumre 34: Bogreol